

Razširitev in okrepitev strategije ozaveščanja za izobraževanje odraslih in vseživljenjsko učenje (Adult Learning Awareness Raising Strategy – ALARS)

V projektu Uresničevanje Evropskega programa za učenje odraslih (EPUO) 2015–2017 smo si zastavili nalogo, da razširimo in okrepimo vidike strategije ozaveščanja za izobraževanje odraslih in vseživljenjsko učenje. Za izhodišče smo vzeli evropske in nacionalne dokumente, ki zadevajo obravnavano temo, ter strateški načrt Tedna vseživljenjskega učenja (TVU) – najvidnejše promocijske kampanje na področju izobraževanja, ki ima za seboj 22-letno razvojno dobo.

Namen naših prizadevanj je dvojen:

1. razširiti proces ozaveščanja o pomenu in vseprisotnosti izobraževanja odraslih in vseživljenjskega učenja na čim več vladnih resorjev ter s tem ustvariti povezave in sinergijo,
2. okrepiti promocijske dejavnosti in prijeme z inovativnimi in učinkovitimi pristopi.

V projektu EPUO smo v te namene načrtovali pripravo šestih tematskih akcijskih načrtov in v letu 2016 pripravili naslednje tri:

- Akcijski načrt za povezovanje in sodelovanje javnih resorjev pri ozaveščanju za učenje odraslih in vseživljenjsko učenje (resorji: izobraževanje, znanost in šport, delo, družina, socialne zadeve in enake možnosti ter kultura),
- Akcijski načrt za doseganje ranljivih ciljnih skupin ('out-reach' dejavnosti),
- Akcijski načrt za povečano vlogo izobraževalcev odraslih pri ozaveščanju za izobraževanje odraslih in vseživljenjsko učenje.

V letu 2017 smo pripravili še tri akcijske načrte:

- za povezovanje in sodelovanje javnih resorjev pri ozaveščanju za učenje odraslih in vseživljenjsko učenje (resorji: notranje zadeve, pravosodje, javna uprava, zdravje, kmetijstvo, gozdarstvo in prehrana ter notranje zadeve),
- za učinkovito medijsko in vizualno promocijo ter uporabo sodobnih IKT-podprtih rešitev,
- za povečano vlogo učečih se pri ozaveščanju za izobraževanje odraslih in vseživljenjsko učenje.

Akcijski načrti so sestavni del tega dokumenta, a so objavljeni na spletnih straneh kot samostojni dokumenti).

Pričujoči dokument v svojem drugem delu predstavlja predlog strategije ozaveščanja za izobraževanje odraslih in vseživljenjsko učenje, ki temelji na **pregledu** in **povezovanju** obstoječih prireditvev/kampanj/festivalov in drugih promocijskih prijemov različnih resorjev, na **medsebojni promociji** ter **uveljavljanju vsebin in ključnih sporočil**.

I. IZHODIŠČA

1 EVROPSKA POLITIKA IZOBRAŽEVANJA ODRASLIH

1.1 Evropski program za učenje odraslih

Dejavnost projekta Uresničevanje Evropskega programa za učenje odraslih – EPUO (European Agenda for Adult Learning – EAAL) 2015–2017 v Sloveniji, ki zadeva pripravo strateškega in akcijskih načrtov ozaveščanja o pomenu izobraževanja odraslih, se nanaša na prvo prednostno področje EPUO, tj. Izvajanje vseživljenjskega učenja in mobilnosti. Da bi zagotovile večjo in širšo udeležbo odraslih v vseživljenjskem učenju v skladu s ciljem, dogovorjenim na ravni EU, o 15-odstotni udeležbi v izobraževanju odraslih in spodbujale uresničevanje cilja o 40-odstotnem deležu mladih z visokošolsko in temu ustrezno izobrazbo, EPUO priporoča, naj se države članice usmerijo na:

- spodbujanje povpraševanja in vzpostavitev vsestranskih in lahko dostopnih sistemov informiranja in orientacije, ki naj bi jih spremljale **učinkovite strategije obveščanja za boljšo seznanjenost in večjo motivacijo potencialnih udeležencev učenja**, s posebnim poudarkom na prikrajšanih skupinah, tistih, ki predčasno zapuščajo šole, mladih, ki se ne izobražujejo, ne usposablajo in niso zaposleni, nizkokvalificiranih odraslih, zlasti tistih, ki imajo težave s pismenostjo, ter dopolnjevali ukrepi za omogočanje „druge možnosti“, s katerimi bi dosegli priznано stopnjo evropskega ogrožja kvalifikacij,
- spodbujanje sodelovanja delodajalcev pri učenju na delovnem mestu, vključno s prožnejšimi delovnimi urniki, da bi lahko razvijali znanja in spretnosti, ki so potrebna na delovnih mestih, pa tudi širših znanj in spretnosti,
- spodbujanje prilagodljivih oblik učenja za odrasle, vključno z omogočanjem širšega dostopa do visokega šolstva posameznikom z nezadostno redno izobrazbo in zagotavljanjem bolj raznolikih možnosti za izobraževanje odraslih v okviru visokošolskih ustanov,
- vzpostavitev brezhibno delujočih sistemov za vrednotenje neformalnega in priložnostnega učenja ter spodbujanje njihove uporabe med odraslimi vseh starosti in stopenj kvalifikacije pa tudi v podjetjih in drugih organizacijah.

1.2 Jamstvo za znanje in spretnosti

[Novi program znanj in spretnosti za Evropo](#) – Z roko v roki za večji človeški kapital, zaposljivost in konkurenčnost (A New Skills Agenda for Europe – Working together to strengthen human capital, employability and competitiveness); (COM/2016/0381 final, 10. junij 2016) med desetimi akcijami prinaša pobude tudi za področje izobraževanja odraslih. Gre za [Predlog za Priporočilo Sveta o vzpostavitvi jamstva za znanje in spretnosti](#) (Tackling low skills: Skills Guarantee) (COM/2016/0382 final, 10. junij 2016), ki v svoji prvotni različici na več mestih omenja pomen ozaveščanja in drugih podpornih dejavnosti za spodbujanje participacije in odpravljanje ovir ter opozarja na pomen partnerstev in medsektorskega sodelovanja.

Dokument je v postopku usklajevanja na ravni EU od svoje prve objave do danes doživel več sprememb, med drugim so ga preimenovali v 'Upskilling Pathways: New Opportunities for Adults' in ga objavili konec leta 2016. Njegova določila smo smiselno umestili v pričujoči

dokument, v še večji meri pa bo krojil nacionalno koordinacijo implementacije EPUO v obdobju 2017–2019.

1.3 Evropski semester

Vsakokratna Priporočila Evropskega semestra (Country Specific Recommendations – CSR) določajo prednostna področja in ciljne skupine. Za obdobje 2016–2017 je bilo v CSR za Slovenijo na področju, ki zadeva tudi izobraževanje, zapisano, da naj 'v posvetovanju s socialnimi partnerji poveča zaposljivost nizko-kvalificiranih in starejših delavcev, tudi s ciljnim ukrepi na področju vseživljenjskega učenja in aktivacijskimi ukrepi.' Tudi ko ta CSR ne bo več eksplicitno naveden, ostaja omenjeno področje prioriteto tudi v prihodnje.

2 NACIONALNA POLITIKA IZOBRAŽEVANJA ODRASLIH

Nacionalna politika se uresničuje v skladu z Resolucijo o Nacionalnem programu odraslih za obdobje 2013–2020 (ReNPIO 13–20) in vsakokratnimi [Letnimi programi izobraževanja odraslih](#) (LPJO). V nadaljevanju so prikazane značilnosti obeh dokumentov, ki so pomembne za pripravo akcijskih načrtov za ozaveščanje o izobraževanju odraslih.

2.1 Cilji, prednostna področja, naloge in ciljne skupine ReNPIO 13–20

Cilji [ReNPIO 13–20](#) so:

- dvigniti izobrazbeno raven prebivalstva in raven temeljnih zmožnosti,
- povečati zaposljivost aktivnega prebivalstva,
- izboljšati možnosti za učenje in vključevanje v izobraževanje,
- izboljšati splošno izobraženost.

Za operacionalizacijo zapisanega postavlja ReNPIO 13–20 več operativnih in merljivih ciljev ter kazalnikov. Krovna kazalnika oziroma cilja na nacionalni ravni sta:

- Stopnja udeležbe prebivalstva v starosti od 25 do 64 let v vseživljenjskem učenju (po Anketi o delovni sili) se bo s 14,5 % v letu 2012 povečala na 19 % v letu 2020.
- Stopnja udeležbe prebivalstva v starosti od 25 do 64 let v vseživljenjskem učenju (po Anketi o izobraževanju odraslih) se bo s 36 % v letu 2011 povečala na 45 % v letu 2020.

Cilji ReNPIO 13–20 se bodo udeležali na treh **prednostnih področjih**, ki zagotavljajo uravnoteženo izobraževanje odraslih za razvoj socialnega (družbena povezanost, aktivno državljanstvo, medkulturni dialog ipd.), kulturnega (osebni razvoj, razvoj vrednot) in človeškega kapitala (potrebe trga dela).

Na prvem prednostnem področju, tj. **splošno izobraževanje odraslih**, bo poudarek na:

- pridobivanju temeljnih zmožnosti, predvsem dvigovanju ravni pismenosti (bralne, matematične in dokumentacijske),
- razširitvi ponudbe kakovostnih oblik splošnega izobraževanja,
- programih za osipnike in tiste, ki zgodaj opustijo šolanje,
- programih za trajnostni razvoj, zaščito okolja, blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje,

- širitvi preventivnih programov s področja zdravstva,
- programih s področja kulture, kulturno-umetnostne vzgoje, kulturnih in kreativnih industrij,
- programih aktivnega državljanstva,
- povečanju digitalne pismenosti in vključenosti v informacijsko družbo,
- motivacijskih in animacijskih programih,
- povečevanju socialne vključenosti,
- sodelovanju lokalnih skupnosti za oblikovanje primerne ponudbe glede na specifičnosti okolja ter povečanje energetske in snovne učinkovitosti,
- spodbujanje medgeneracijskega učenja in sožitja.

Na drugem prednostnem področju, tj. **izobraževanje za dvig izobrazbene ravni odraslih**, bo poudarek na:

- povečanju vključevanja odraslih z nedokončano osnovno šolo v program za dokončanje osnovnošolske izobrazbe, v programe nižjega poklicnega izobraževanja ali v programe za pridobitev poklicnih kvalifikacij,
- spodbujanju nadgrajevanja poklicne izobrazbe,
- povečanju deleža odraslih z dokončano štiriletno srednjo šolo,
- povečanju deleža odraslih z dokončano višjo strokovno izobrazbo,
- prekvalifikacijah zaradi razvojnih, organizacijskih ali zdravstvenih razlogov,
- ugotavljanju in priznavanju na različne načine pridobljenih znanj.

Prednostne ciljne skupine bodo manj izobraženi zaposleni in brezposelni, starejši od 45 let, ter mladi, ki zgodaj zapustijo šolanje.

Na tretjem prednostnem področju, tj. **usposabljanje in izobraževanje za potrebe dela**, bo poudarek na:

- razvoju in izvajanju izobraževalnih programov in dejavnosti, ki bodo prilagojeni razvojnim potrebam trga dela, ter povezovanju teh programov s programi za razvoj temeljnih zmožnosti,
- ukrepih aktivne politike zaposlovanja (v nadaljnjem besedilu: APZ), ki bodo probleme brezposelnosti reševali s spodbujanjem praktičnega in neformalnega usposabljanja, usposabljanjem s pomočjo registriranih izvajalcev, izvajanjem vseživljenjske karijerne orientacije in pridobivanjem temeljnih oziroma poklicnih zmožnosti,
- podpornih dejavnostih s poudarkom na svetovanju, informiranju in kakovosti.

Prednostne ciljne skupine bodo: manj izobraženi zaposleni in brezposelni, mladi in starejši od 50 let ter zaposleni in brezposelni z izobrazbo, ki zaradi prestrukturiranja gospodarstva ter dolgoročnih razvojnih projekcij ni več ustrezna.

Kot novost se v ReNPIO 13–20 vzpostavlja vseživljenjska karierna orientacija (VKO):

- Za brezposelne in neaktivne: ZRSZ kot najpomembnejši izvajalec ukrepov na trgu dela se spopada s pomembnimi izzivi in zahtevami, ki izhajajo iz številnih sprememb na trgu dela in znatnega povečanja brezposelnosti kot posledic gospodarske in finančne krize. Iz strokovnih podlag, ugotovitev svetovalnega kadra pri delu z uporabniki, podatkov

upravičenca o uspešnosti storitve posredovanja, Integriranih smernic strategije Evropa 2020 ipd. je prepoznana potreba po širitvi in prilagajanju obstoječih storitev VKO.

- Za zaposlene in delodajalce: cilj je omogočiti karierno orientacijo zaposlenim s pomočjo mreže zunanjih izvajalcev, zlasti v malih in srednjih podjetjih, ter s tem zagotoviti zaposlenim večjo dostopnost in kakovosten razvoj njihove kariere.
- Delovanje nacionalne koordinacijske točke za vseživljenjsko karierno orientacijo (v nadaljnjem besedilu: NKT VKO): ZRSZ je vzpostavil NKT VKO zaradi celostnega in integriranega pristopa k ureditvi karierne orientacije v Sloveniji (naloge so usklajevanje politik, izdelava analiz, ovrednotenj, oblikovanje strokovnih predlogov, izhodišč in sistemskih rešitev za enotno izvajanje vseživljenjske karierne orientacije).

Krepile se bodo razvojne dejavnosti na področju ugotavljanja in priznavanja znanja, pridobljenega po neformalni poti, predvsem razvoj orodij, pripomočkov, metod, postopkov in organizacijskih modelov. V umeščanju ugotavljanja in priznavanja neformalnega in priložnostno pridobljenega znanja v sistem izobraževanja in usposabljanja bo sistemsko zagotovljeno usklajevanje dejavnosti in projektov različnih akterjev.

Četrto področje so **dejavnosti, ki podpirajo izobraževanje odraslih**, zagotavljajo uresničevanje javnega interesa na tem področju in s tem omogočajo uresničevanje sprejetega nacionalnega programa izobraževanja odraslih. Pomembno je, da so možnosti, ki jih imajo izvajalci teh dejavnosti za opravljanje svojih nalog, stabilne in predvidljive tako glede sistemske urejenosti kakor tudi glede javnega financiranja. Le tako se lahko programi razvijajo in dejavnosti načrtujejo.

Pri teh dejavnostih bo poudarek na: ureditvi javne mreže izvajalcev in programov izobraževanja odraslih, raziskovalni in razvojni dejavnosti, ugotavljanju razvojnih potreb trga dela, usposabljanju strokovnih delavcev, spodbujanju ugotavljanja in potrjevanja predhodno pridobljenih znanj, ovrednotenju programov, zagotavljanju kakovosti, **svetovanju in informiranju, promocijski in publicistični dejavnosti**.

Ciljne skupine ReNPIO oziroma posameznih LPIO so:

- brezposelni: prednostna skupina so starejši od 50 let, ki nimajo poklicne ali strokovne izobrazbe ali imajo manj ključnih ali poklicnih zmožnosti;
- zaposleni:
 - prednostna skupina so starejši od 45 let z dokončano manj kot štiriletno srednjo šolo ali s pomanjkanjem ključnih ali poklicnih zmožnosti,
 - zaposleni, ki zaradi posebnih psihofizičnih zahtev nekega poklica tega ne morejo več opravljati, ko dosežejo določeno starost;
- manj izobraženi in druge ranljive skupine, kot so osipniki in mladi, ki zgodaj opustijo šolanje, socialno ogroženi, priseljenci, Romi, starejši odrasli, migranti, invalidi in obsojenci;
- druge skupine odraslih, ki imajo omejene možnosti dostopa do socialnih, kulturnih in ekonomskih dobrin, kot so na primer kmetje in prebivalstvo iz manj razvitih regij.

2.2 Medsektorska zasnovanost ReNPIO 13–20 in LPIO

Letni program za izobraževanje odraslih (LPIO) je načrt doseganja ciljev ReNPIO 13–20 na letni ravni, pri katerem sodelujejo naslednja ministrstva:

- Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport (v nadaljevanju: MIZŠ),
- Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (v nadaljevanju: MDDSZ),
- Ministrstvo za kulturo (v nadaljevanju: MK),
- Ministrstvo za okolje in prostor (v nadaljevanju: MOP),
- Ministrstvo za zdravje (v nadaljevanju: MZ),
- Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (v nadaljevanju: MKGP),
- Ministrstvo za notranje zadeve (v nadaljevanju: MNZ),
- Ministrstvo za javno upravo (v nadaljevanju: MJU) ter
- Ministrstvo za pravosodje (v nadaljevanju: MP).

Za naše namene smo v letu 2016 vzeli pod drobnogled prva **štiri ministrstva** (za izobraževanje, znanost in šport, za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, za kulturo ter za okolje in prostor). Druga ministrstva (za zdravje, za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter za notranje zadeve, javno upravo in pravosodje) so bila predmet naše obravnave v letu 2017.

Programi in dejavnosti izbranih ministrstev, s katerimi se ta vključujejo v uresničevanje ReNPIO 13–20, so navedeni v **Prilogi 1**.

II. PREDLOG STRATEGIJE OZAVEŠČANJA ZA IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH IN VSEŽIVLJENJSKO UČENJE

Strategija ozaveščanja za izobraževanje odraslih in vseživljenjsko učenje je temeljni dokument, ki opredeljuje namene in cilje, partnerje, dejavnosti, priznanja in nagrade, medije, predlog usklajevanja dejavnosti ter financiranja. Strateški pogled daje izhodišča za letno načrtovanje projekta. Uresničeval se bo postopoma, v skladu z realnimi možnostmi uveljavljanja v slovenskem prostoru.

1 IZHODIŠČA

V Sloveniji je najvidnejša promocijska kampanja na področju izobraževanja Teden vseživljenjskega učenja (TVU) – projekt nacionalnega pomena, namenjen vpeljevanju kulture vseživljenjskosti učenja. Slednjo opredeljujeta pozitivni odnos do učenja vseh ljudi, v vseh življenjskih obdobjih, s kakršnokoli vsebino in namenom pa tudi ustrezno obravnavanje takšnega učenja v vzgojno-izobraževalni politiki Slovenije. Projekt že vse od leta 1996 prispeva k uresničevanju slogana 'Slovenija – učeča se dežela'. Na nacionalni ravni je projekt TVU umeščen v Resolucijo o Nacionalnem programu izobraževanja odraslih v Republiki Sloveniji (ReNPIO 13–20) kot ena od dejavnosti za uresničevanje izobraževanja odraslih v Sloveniji. Vsakokratna izpeljava TVU je umeščena v Letnem programu

izobraževanja odraslih. Njegova vloga je utemeljena tudi v Strategiji vseživljenjskega učenja v Sloveniji (MIZŠ, 2007).

ReNPIO je zasnovana večsektorsko, zato je smiselna tudi razširitev strategije ozaveščanja na vse resorje, ki sodelujejo pri uresničevanju Resolucije. Prav tako je TVU časovno omejena kampanja (maj in junij), strategija pa ima širši domet – vse leto.

2 NAMENI IN CILJI

Ključni namen je pridobiti **pregled** nad obstoječimi promocijskimi prireditvami/kampanjami/festivali in drugimi promocijskimi prireji različnih resorjev ter zagotoviti njihovo **povezovanje, medsebojno promocijo** ter **uveljavljanju vsebin in ključnih sporočil** – z namenom ustvarjanja sinergije in maksimalnega učinka.

2.1 Nameni in cilji, povezani z naravnostjo in vrednotami – področje izobraževanja:

- ozaveščati javnost o pomembnosti in vsenavzočnosti učenja v vseh starostnih obdobjih in na vseh področjih javnega in zasebnega življenja;
- povečati prepoznavnost dimenzij vseživljenjskega učenja – časovna (*life-long*) in vsebinska (*life-wide*) razsežnost;
- okrepiti zavedanje, da je učenje pomembna prvina vsake dejavnosti in da je pogoj za doseganje tako kakovosti življenja nasploh kot tudi uspešnosti poklicnega in drugega organiziranega dela;
- promovirati enakovrednost in uravnoteženost štirih stebrov vseživljenjskega učenja: učenje kot pridobivanje znanja, učenje kot usposabljanje za delo, učenje za kakovostno bivanje v skupnosti in učenje za osebno rast;
- spodbujati pozitiven odnos do vseh oblik formalnega, neformalnega in priložnostnega učenja, še zlasti pa za preseganje stereotipnih predstav o tem, kaj učenje je in čemu je namenjeno;
- prebujati radovednost, ugotavljati in oblikovati nove potrebe po učenju, jih izražati in uveljavljati;
- vzpostavljati okoliščine za medsebojno razumevanje, sprejemanje in sinergijsko delovanje včasih nasprotujočih si taborov: formalnega in neformalnega sektorja, vladnih in nevladnih organizacij, različnih generacij, kultur, narodnosti, nazorov in podobno.

2.2 Nameni in cilji, povezani s prakso – področje izobraževanja:

- spodbujati večjo udeležbo v vseh oblikah učenja, večjo socialno vključenost in zaposljivost ter boljše pogoje za dejavno državljanstvo;
- spodbujati in krepiti učeče se posameznike, da izražajo svoje učne potrebe in iščejo možnosti izobraževanja;
- seznanjati javnost z raznolikimi možnostmi za učenje;
- spodbujati oblikovanje še kakovostnejše izobraževalne in učne ponudbe v državi;
- zagotavljati informiranje in svetovanje udeležencem, morebitnim udeležencem in neudeležencem v izobraževanju;
- krepiti vire in omrežja, ki omogočajo uspešno učenje tako na krajevni ravni kot tudi na drugih ravneh (državni, območni, po področjih dejavnosti itn.), in pospeševati povezovanje in medsebojno sodelovanje teh virov in omrežij;
- vzpostavljati pogoje za medsebojno spoznavanje in oblikovanje trajnih partnerstev bodisi na nekem geografskem območju bodisi na vsebinskem področju;

- počastiti izjemne dosežke pri učenju in ustvarjalnem udejstvovanju;
- vzpostavljati različne oblike zagovorništva z namenom, da glas učečega se posameznika postane slišen in vpliven na strokovni in politični ravni;
- opozoriti na vlogo sredstev javnega obveščanja (medijev) in drugih dejavnikov javnosti pri razvijanju in pospeševanju možnosti učenja in izobraževanja ljudi.

2.3 Nameni in cilji, povezani s teorijo – področje izobraževanja:

- zagotoviti možnosti za premislek o stanju teorije in prakse na področju vseživljenjskega učenja;
- opredeliti in predstaviti ključne strokovne teme v izobraževanju in učenju;
- sodelovati pri pripravi strateških dokumentov na različnih ravneh s področja vseživljenjskega učenja in izobraževanja odraslih;
- omogočiti izmenjavo mnenj med teoretiki in praktiki na prizoriščih TVU;
- krepiti raziskovalno dejavnost na področju vseživljenjskega učenja.

2.4 Nameni in cilji, povezani s politiko – področje izobraževanja:

- promovirati in zagovarjati uresničevanje strategije vseživljenjskega učenja na državni in krajevni ravni;
- doseči enakopravnost systemskega obravnavanja izobraževanja in učenja mladih in odraslih v celovitem sistemu vseživljenjskega učenja;
- opozoriti na pomen učenja tako za posameznika kot tudi za organizacijo, skupnost in državo ter za celoten družbeni razvoj;
- usmeriti pozornost na sodobne probleme v politiki izobraževanja in učenja;
- vzpostaviti povezave in možnosti za komuniciranje ter tako krepiti medsebojno razumevanje akterjev na področju izobraževanja: teoretikov, praktikov, udeležencev in politikov;
- promovirati cilje politike izobraževanja na državni ravni in na ravni Evropske unije ter te cilje in procese približati učečim se, da se z njimi poistovetijo.

Naslednji korak: Gornje namene in cilje je treba opredeliti tudi za druge sodelujoče resorje ter jih med seboj povezati in po potrebi nadgraditi.

3 PARTNERJI

Ozaveščanje za izobraževanje odraslih in vseživljenjsko učenje je kolektivni podvig, ki vključuje ustanove na različnih ravneh. Ker gre za medsektorsko zasnovanost strategije, je smiselno zasnovati nacionalni koordinacijski odbor in določiti vodilno ustanovo, ki bo skrbela za opredelitev zasnove, njeno uveljavitev in v nekoliko daljšem roku za njeno implementacijo.

Člani nacionalnega koordinacijskega odbora so predstavniki sodelujočih ministrstev, asociacij in drugih deležnikov, ki so pripravljeni sodelovati pri sinergijsko zasnovanem ozaveščanju za izobraževanje odraslih in vseživljenjsko učenje.

Ključni partnerji so ustanove, ki organizirajo prireditve in pri tem pokrivajo področja:

- *izobraževanja*, na primer: vrtci, osnovne in srednje šole, fakultete in univerze, ljudske univerze, zasebni izvajalci izobraževalnih programov, izobraževalna središča v podjetjih,

- specializirana izobraževalna središča, enote za izobraževanje odraslih pri šolah, univerze za tretje življenjsko obdobje, študijski krožki, borze znanja, središča za samostojno učenje in drugi izvajalci formalnega in neformalnega izobraževanja in priložnostnega učenja; središča za informiranje in svetovanje za izobraževanje;
- *delo*, na primer: podjetja, uradi in območne službe Zavoda za zaposlovanje, sindikati, regionalne razvojne agencije in drugi;
 - *kulture*, na primer: kulturni domovi, društva in združenja s področja kulture, knjižnice in knjigarne, muzeji in galerije, glasbene in plesne šole, množični mediji in drugi;
 - *socialnih zadev*, na primer: centri za socialno delo, domovi za starejše, svetovalnice za zakonce, društva in združenja s področja socialnih zadev;
 - *ekologije*, na primer: društva in združenja s področja okoljevarstva, kmetijske in gozdarske agencije in drugi;
 - *zdravstva*, na primer: psihološke svetovalnice, svetovalnice za odvisnike, društva in združenja s področja zdravstva (preventiva in kurativa), zdravstveni domovi, bolnišnice in drugi;
 - *javne uprave*, na primer: ministrstva, občine;
 - *in druga*, na primer: različne nevladne organizacije, politične stranke, verske organizacije, ljubiteljska in stanovska društva in združenja s področja turizma, športa in rekreacije, taborništva, gospodarstva in drugi.

Strategija ima domicil na Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport (v nadaljevanju MIZŠ), vendar po svoji vsebini nagovarja **vse vladne resorje**, saj znanje, učenje in izobraževanje spadajo v vse vladne resorje v skladu z njihovo temeljno dejavnostjo in funkcijo.

Med partnerji so tudi podporniki – sredstva javnega obveščanja (**mediji**): radijske in televizijske hiše, časniki in revije, elektronski mediji in vsi, ki pomagajo, da sporočila TVU sežejo v slovenske domove. Medijska podpora je izjemno dragocena predvsem zato, ker prebija krog udeležencev v vseživljenjskem učenju in s privlačnimi prispevki nagovarja tudi izobraževalno nedejavne.

K sodelovanju so povabljeni tudi **organi upravljanja na občinski ravni**, saj je učenje dejavnost, ki je najtesneje povezana z življenjem in delom ljudi v okolju, kjer živijo in delajo. Dejavnosti ozaveščanja so zato najobsežnejše in najintenzivnejše na krajevni ravni, njihov obseg, intenzivnost in raznovrstnost pa so odvisni od pobud, iznajdljivosti, ustvarjalnosti in možnosti prirediteljev ter od povpraševanja krajanov.

Med podporniki TVU posebno mesto zavzemajo **sponzorji in donatorji**, ki projekt podprejo z denarjem, brezplačnimi storitvami ali materiali.

5 DEJAVNOSTI

Prireditve v okviru Strategije ozaveščanja nagovarjajo slovensko laično, strokovno pa tudi politično javnost z dogodki in dejavnostmi, ki razodevajo obe razsežnosti vseživljenjskega učenja – časovno, ki jo nekateri opredeljujejo z besedno zvezo 'od zibelke do groba' ('life-long'), in vsebinsko, ki opozarja, da nas učenje spremlja na vseh življenjskih poteh, v vseh vlogah, ki jih prevzemamo ('life-wide'). Prireditve so namenjene vsem generacijam – od otrok v vrtcih in šolah, študentske populacije, delovno aktivnega prebivalstva pa tja do

tretjega življenjskega obdobja. Obenem zadevajo vse resorje oziroma vsebinska področja, ki jih predstavljajo.

Predvidene prireditve lahko razvrstimo v naslednje glavne skupine:

5.1 Predstavitve programov, projektov in dejavnosti: dan ali teden odprtih vrat, predavanja in sestanki, skupinske in posamezne predstavitve izobraževalnih programov in projektov, strokovni posveti, predstavitve gradiv in rezultatov, razstave, odprtja, omizja, razprave, konference in podobno.

5.2 Prireditve za dejavno vključevanje udeležencev: učne in kreativne delavnice (npr. za oblikovanje gline, slikanje na svilo ali steklo, izdelava čipk, rezbarjenje), glasbene in računalniške delavnice, umetniške delavnice za starejše in za otroke, priložnosti za brezplačne preizkuse in testiranje znanj (npr. tujih jezikov, računalništva), pogovori v tujih jezikih, forumi in omizja, predavanja in diskusije na temo iskanja zaposlitve in samozaposlovanja, srečanja, sprostitevne in plesne delavnice in podobno.

5.3 Informiranje in svetovanje: odprti telefoni, informativni dnevi, panoji in stojnice z informativnim gradivom, drugi načini informiranja in svetovanja v osebnih stikih, prek telefona ali interneta – pri izvajalcih dejavnosti/programov, v sredstvih javnega obveščanja ali v informativno-svetovalnih ustanovah in podobno.

5.4 Spremljajoče prireditve: slovesna odprtja, zaključne slovesnosti, sprejemi, drugi družabni in kulturni dogodki, predstavitve knjig in drugih publikacij, literarni večeri, gledališke, filmske in lutkovne predstave, razstave, podelitve priznanj, nagrad in diplom, srečanja društev, obiski naravnih in kulturnih znamenitosti, vodeni izleti, športni dogodki, kvizi in tekmovanja, sestanki občinskih organov, praznovanja obletnic delovanja in podobno.

5.5 Medijska podpora: srečanja z novinarji na novinarskih konferencah ter individualni stiki z novinarji in predstavniki sredstev javnega obveščanja; obveščanje novinarjev oziroma sredstev javnega obveščanja o dogodkih; poljudni prispevki v dnevnem časopisju; strokovni prispevki v strokovni ali znanstveni periodiki; posebne oddaje na radiu ali televiziji; intervjuji, omizja, predvajanje video predstavitev dobitnikov priznanj, kontaktne oddaje, poročanja s prizorišč festivala po Sloveniji in podobno.

Več o vsebinah ali področjih znanj, ki jih je mogoče uveljavljati z ozaveščanjem za izobraževanje odraslih in vseživljenjsko učenje, je v **Prilogi 2**.

Naslednji korak: Gornje dejavnosti je treba opredeliti tudi za druge sodelujoče resorje ter jih med seboj povezati in po potrebi nadgraditi.

6 PRIZNANJA IN NAGRADE

6.1. Nacionalna priznanja za uspehe pri učenju ali pospeševanju kulture učenja

Primer Priznanj za promocijo učenja in znanja odraslih (kratko: Priznanja ACS) dokazuje, da so življenjske zgodbe uspešnih učečih se posameznikov, skupin, podjetij in drugih najprepričljivejši način nagovarjanja in spodbujanja za vključevanje v izobraževanje odraslih in vseživljenjsko učenje.

Institut podeljevanja priznanj je smiselno prenesti, primere dobre prakse pa povezati in ustvarjati sinergijske učinke. Cilji te dejavnosti so:

- spodbujanje kulture učenja in kakovostne ponudbe izobraževalnih programov s pomočjo primerov dobre prakse;
- poudarjanje prijazne, vesele plati učenja s proslavljanjem učnih dosežkov;
- omogočanje učečim se in inovativnim izobraževalcem, da svojo pozitivno izkušnjo prek objav v medijih predstavijo najširši javnosti in tako počasi, a vztrajno, spreminjajo odnos slehernika do vseživljenjskega učenja;
- cilj promocije dobitnikov priznanj je zato (s sklepanjem dolgoročnih in vsebinskih partnerstev) seči v najvplivnejša sredstva obveščanja, predvsem na TV in v najbolj brane tiskane medije, ter prek njih učinkovito nagovoriti predstavnike najširše javnosti; tako bomo s svojimi sporočili dosegli pripadnike vseh ciljnih skupin in jim s predstavitvijo primerov dobre prakse nakazali možnost, da si s pomočjo učenja izboljšajo kakovost življenja.

Priznanja bi lahko delovala tudi v smislu zagovorništva potreb odraslih po njim prilagojenih možnostih učenja (prizadevanja za večjo dostopnost in prilagojenost programov pa tudi vsebin in oblik učenja potrebam odraslih).

Podeljevanje priznanj ali nagrad za učne in izobraževalne dosežke je smiselno tudi na občinski (krajevni, regionalni) ravni ali v domeni izvajalcev ali združenj.

Umestno je tudi povezovanje s sorodnimi gibanji (na primer festivali učenja) po svetu, saj to podpira mednarodno izmenjavo primerov dobre prakse in druga sodelovanja, ko gre za morebitna podeljevanja mednarodnih priznanj (npr. v okviru posameznih mednarodnih projektov). Na mednarodni ravni je tako treba poskrbeti za promocijo slovenskega znanja in izkušenj na področju podeljevanja priznanj pa tudi za mednarodno promocijo dobitnikov priznanj in njihovih življenjskih zgodb.

Naslednji korak: Gornje dejavnosti je treba opredeliti tudi za druge sodelujoče resorje ter jih med seboj povezati in po potrebi nadgraditi.

7 MEDIJSKA PODPORA

Cilji medijske promocije izobraževanja odraslih in vseživljenjskega učenja so:

- uveljavljanje kulture učenja kot življenjskega sloga;
- spodbujanje vključevanja v učne/izobraževalne programe s pomočjo predstavitev primerov dobre prakse (omogočanje pozitivne identifikacije);
- spodbujanje odraslim prijaznih učnih/svetovalnih/izobraževalnih okolij;
- spodbujanje odraslim prijaznih izobraževalnih strategij (v strokovnih krogih);
- spodbujanje odraslim prijaznih izobraževalnih politik na različnih ravneh odločanja (na nacionalni, regionalni ali občinski ravni ter na specializiranih področjih);
- ozaveščanje javnosti o pomenu specifičnih vsebin in področij kulture učenja (npr. različnih oblik pismenosti in bralne kulture, prednosti družinskega in medgeneracijskega učenja, pomena prostovoljstva na področju posredovanja znanja, skupnostnega učenja, učenja za osebnostno rast in medkulturnega učenja oziroma medsebojnega spoznavanja za prijazno in uspešno sožitje v sodobnih, multikulturnih okoljih).

Vsebine medijske promocije so lahko:

- uveljavljanje vseživljenjskega učenja kot ene temeljnih **vrednot** sodobnega osebnega in družbenega življenja, in sicer tako, da jo obravnavamo **celostno**;
- uveljavljanje pravice do vseživljenjskega učenja za pripadnike različnih manjšinskih skupin prebivalstva (npr. invalidi, brezposelni, pripadniki manjšinskih jezikovnih skupin, priseljenci, zaporniki, dolgotrajno bolni, osebe z motnjami v razvoju in drugi);
- uveljavljanje pravice in možnosti do vsebin in oblik vseživljenjskega učenja v vseh življenjskih obdobjih (npr. v tretjem, ko ne gre za spodbujanje produktivnosti, temveč kakovosti življenja), še posebej pa spodbujanje dialoga med generacijami;
- promocija področja, ki ga mednarodne ustanove predlagajo s temo Evropskega leta;
- promocija področij, ki so prednostna v nacionalnih dokumentih s področja vseživljenjskega učenja in izobraževanja odraslih.

Ciljne skupine, ki jih želimo z medijsko promocijo doseči:

- najširša javnost v vseh življenjskih obdobjih in vseh položajih,
- podizobraženi in pomanjkljivo pismeni,
- izobraževalno in učno nedejavni,
- brezposelni in drugi iskalci zaposlitve,
- zaposleni v vzgojno-izobraževalnih ustanovah na vseh ravneh izobraževanja,
- izobraževalci odraslih, organizatorji izobraževanja odraslih, mentorji in svetovalci v izobraževanju odraslih,
- kreatorji politike izobraževanja na državni ravni in v lokalnih okoljih,
- strokovnjaki in drugi.

Sredstva javnega obveščanja, ki jih želimo doseči:

- s sklicevanjem novinarskih konferenc ter z elektronskim in klasičnim poštnim obveščanjem moramo doseči kar najširši krog uredništev in novinarjev, ki prek svojih medijev nagovarjajo javnost, in jih pritegniti, da bodo v svoja sporočila vključili tudi vsebine festivala učenja, prebivalstvo pa povabili na prireditve TVU;
- s sporočili moramo seči v dnevno in periodično časopisje ter informativne revije z nacionalnim dometom (prednost ima tisk z višjo naklado in večjo branostjo);
- za animacijo prebivalstva zunaj večjih urbanih središč je še posebej pomembno pritegniti k sodelovanju dnevno in periodično časopisje, revije in glasila na krajevni, občinski, regionalni ali drugi ravni (glasila ustanov, društev ali stanovskih združenj, podjetij in podobno);
- specializirani časniki in informativne revije za posamezna področja dejavnosti (stroke) na nacionalni ali krajevni ravni;
- radio na nacionalni ali krajevni (občinski, območni) ravni;
- televizija na nacionalni ali krajevni (občinski, območni) ravni;
- elektronski mediji (spletni časniki ter izobraževalni in drugi portali)
- socialna omrežja ter drugi sodobni, z IKT podprti prijemi.

8 USKLAJEVANJE DEJAVNOSTI

Gre za kompleksno dejavnost, ki temelji na partnerstvu in večnivojskem pristopu. Temeljna načela pri tem so povezovanje, medsebojna podpora v smislu promocije in uveljavljanja

vsebin in sporočil z namenom ustvarjanja sinergije in maksimalnega učnika v dobro ciljnih skupin, ki so jim te dejavnosti namenjene.

Koordinacijsko vlogo na državni ravni pri tem lahko odigra Nacionalni odbor za TVU ali Koordinacija na področju izobraževanja odraslih, ki je obenem koordinacijsko telo za projekt EPUO.

9 FINANCIRANJE

Viri in sredstva za financiranje na državni ravni so lahko:

- javna sredstva vlade RS in/ali njenih resorjev
- sredstva sponzorjev in donatorjev
- sredstva iz mednarodnih skladov za pospeševanje vseživljenjskega učenja in izobraževalnih dejavnosti.

Viri in sredstva za financiranje na krajevni (občinski, regionalni) ravni so lahko:

- javna sredstva vlade RS ali njenih resorjev
- sredstva občin
- sredstva sponzorjev in donatorjev
- sredstva iz mednarodnih skladov za pospeševanje vseživljenjskega učenja in izobraževalnih dejavnosti
- lastna sredstva prirediteljev.

Viri in sredstva za financiranje na ravni EU:

- program Erasmus+
- nacionalna koordinacija Evropskega programa za učenje odraslih (EPUO)
- sredstva Evropskega socialnega fonda.

Ker ne gre za nove projekte, temveč za povezovanje in nadgradnjo obstoječih, je treba opredeliti najustreznejšo kombinacijo navedenih virov in sredstev, tako da bo jasna njihova razmejitev, obenem pa dosežen maksimalen učinek po vsebinski in tudi denarni plati.

Delovna skupina TVU/EPUO na ACS

Ljubljana, oktober 2017

Priloga 1: Pregled programov in dejavnosti po LPIO 2017

V nadaljevanju predstavljamo programe in dejavnosti štirih ministrstev, ki so bila predmet naših preučitev.

2.1 Prvo prednostno področje: splošno izobraževanje odraslih

MIZŠ:

- financiranje izvajanje izobraževalnih programov (v nadaljevanju: programi) za izboljšanje temeljnih in poklicnih kompetenc za zaposlene, ki so nižje izobraženi in manj usposobljeni, s poudarkom na starejših od 45 let;
- sofinanciranje izvajanja programov študijskih krožkov in medgeneracijskega učenja;
- sofinanciranje in spodbujanje učenja v središčih za samostojno učenje in borzah znanja.

MDDSZ:

- spodbujanje osipnikov za dokončanje ali nadaljevanje izobraževanja;
- spodbujanje mlajših brezposelnih odraslih in drugih iskalcev zaposlitve za vključevanje v različne programe oziroma projekte zaradi pridobivanja temeljnih zmožnosti, veščin in spretnosti za izboljšanje zaposlitvenih možnosti in odpravljanje ovir pri iskanju zaposlitve.

MK:

- povečanje dostopnosti izobraževalnih programov na kulturnem področju;
- izboljšanje bralne kulture odraslih;
- seznanjanje z jezikovno-političnim položajem, jezikovnim izobraževanjem in jezikovno opremljenostjo na spletnem portalu Jezikovna politika Republike Slovenije;
- dopolnilno jezikovno izobraževanje iz jezikovnih virov in tehnologij;
- izobraževanje in usposabljanje soavtorjev, avtorjev prispevkov, producentov, izvajalcev in drugih strokovnjakov z delovnega področja javne agencije Slovenski filmski center.

MOP:

- temeljno izobraževanje odraslih o trajnostnem razvoju in podnebnih spremembah.

2.2 Drugo prednostno področje: izobraževanje za dvig izobrazbene ravni odraslih

MIZŠ:

- financiranje izvajanja programa Osnovna šola za odrasle;
- spodbujanje odraslih k vpisu v srednješolske programe in sofinanciranje organizatorjev izobraževanja odraslih;
- prenova poklicnega in strokovnega izobraževanja.

MDDSZ:

- spodbujanje vključevanja odraslih z nedokončano osnovno šolo k dokončanju osnovnošolskega izobraževanja, dokončanju oziroma pridobitvi srednješolske izobrazbe.

2.3 Tretje prednostno področje: usposabljanje in izobraževanje za potrebe dela

MIZŠ:

- financiranje izvajanje programov usposabljanja in izpopolnjevanja za izboljšanje poklicnih zmožnosti brezposelnih in priprav za vključitev v postopke pridobitve nacionalne poklicne kvalifikacije (v nadaljevanju: NPK);

MDDSZ:

- pridobivanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij (v nadaljevanju: NPK), ki so bistvenega pomena za izboljšanje usposobljenosti posameznika na delovnem mestu, za večjo zaposljivost in konkurenčnost;
- dvig poklicnih zmožnosti (kvalifikacijske ravni) za povečanje zaposljivosti brezposelnih oseb in zmanjšanje strukturnega neskladja na trgu dela;
- povečanje konkurenčnosti brezposelnih oseb na trgu dela ter pridobitev in krepitev sposobnosti, znanja, veščin in spretnosti;
- spodbujanje vlaganja v brezposelne, ki bodo zagotavljali večjo stopnjo inovativnosti, zaposljivosti in gospodarske rasti, kar je najboljši način za večjo zaposlenost, socialno vključenost, zmanjšanje regionalnih razlik in visoko življenjsko raven;
- povezovanje izobraževanja in potreb trga dela s spodbujanjem pridobivanja prvih delovnih izkušenj za mlade, da se povečajo njihove zaposlitvene možnosti in uspešen razvoj kariere, hkrati pa se zagotavlja usposobljena delovna sila in povečuje konkurenčnost podjetja;
- omogočiti mladim brezposelnim, starim do 29 let, da pred zaposlitvijo oziroma pred odločitvijo o nadaljnjih korakih pri izdelavi zaposlitvenega načrta na delovnem mestu preizkusijo svoje znanje, veščine in spretnosti;
- vključevanje brezposelnih in neaktivnih oseb v posamezne programe neformalnega izobraževanja in usposabljanja pri izbranih izvajalcih, ki so vpisani v register zunanjih izvajalcev v okviru 44. člena Zakona o urejanju trg dela;
- izvajanje programov neformalnega izobraževanja in usposabljanja;
- izvajanje usposabljanj na delovnem mestu;
- pomoč pri saniranju in preseganju dejavnikov, zaradi katerih so se mladi znašli v stiski, pri razvijanju interesov, ključnih in poklicnih kompetenc ter osebnostnih lastnosti, s katerimi bodo izboljšali svojo asertivnost in proaktivnost, posledično pa tudi uspešnost na trgu dela in v družbenem življenju;
- povečanje konkurenčnost podjetij in panožnih gospodarskih dejavnosti, sodelovanje podjetij na področju razvoja kadrov, definiranje kompetenčnih profilov in delovnih mest v določeni panogi oz. razvoj in usklajeno izvajanje panožnega kompetenčnega modela, s ciljno naravnanimi usposabljanji;
- prilagajanje delovnega okolja daljši delovni dobi in za zagotavljanje zdravja in varstva pri delu;
- izvajanje učinkovitega prenosa znanja med generacijami, sistemski in inovativni projekti za usposabljanje starejših delavcev ter ukrepi za spodbujanje usklajevanja poklicnega, družinskega in zasebnega življenja v celotnem življenjskem ciklu posameznika.

MK:

- dodatno strokovno usposabljanje na kulturnem področju;
- pridobivanje dodatnega znanja o kulturi za dvig zaposljivosti, še zlasti na področjih, na katerih ni formalnih oblik izobraževanja – razvoj programov študijskega centra;

- pridobivanje dodatnega znanja in usposabljanje za krepitev zaposlitvenih možnosti predstavnikov ranljivih družbenih skupin v kulturi in ustvarjalskem sektorju ter za večjo socialno vključenost;
- izvajanje mentorstev.

MOP:

- izobraževanje in usposabljanje v zvezi z ukrepi zmanjšanja izpustov toplogrednih plinov in kakovosti zraka (Podnebni sklad): izobraževanje različnih ciljnih skupin o podnebnih spremembah in trajnostnem razvoju, za kakovost zraka in o energetske učinkovitosti, za prehod v zeleno in krožno gospodarstvo.

2.4 Dejavnosti, potrebne za izvajanje izobraževanja odraslih

MIZŠ:

- priprava analize uresničevanja LPIO za leto 2016;
- spremljanje uresničevanja LPIO 2017;
- sodelovanje pri prenovi zakonodaje za izobraževanje odraslih;
- strokovne naloge v zvezi z razvojem pismenosti in kompetenc odraslih;
- strokovne naloge povezane z vključevanjem priseljencev v izobraževanje odraslih;
- razvojne naloge na področju ugotavljanja in vrednotenja neformalno pridobljenega znanja;
- razvojne naloge na področju informativne in svetovalne dejavnosti za odrasle;
- razvojne naloge na področju presojanja in razvijanja kakovosti v izobraževanju odraslih;
- razvoj izobraževalnih programov za odrasle;
- proučevanje potreb po usposabljanju in izpopolnjevanju strokovnih delavcev in razvoj programov, pristopov, oblik in metod izpopolnjevanja;
- razvoj sistema kompetenčno zasnovanega izpopolnjevanja učiteljev in strokovnih delavcev;
- usposabljanje in izpopolnjevanje in strokovnih delavcev in drugih deležnikov za kakovostno izvajanje naslednjih programov oziroma dejavnosti:
 - o Osnovna šola za odrasle,
 - o Začetna integracija priseljencev,
 - o središča za samostojno učenje,
 - o svetovalna dejavnosti za odrasle,
 - o opismenjevanje v slovenščini za odrasle govorce drugih jezikov (mladoletnike – prosilce za mednarodno zaščito),
 - o študijski krožki,
 - o izvajanje kakovosti v izobraževanju odraslih,
 - o usposabljanje in izpopolnjevanje za izvajanje poklicnega izobraževanja z usposabljanjem v podjetjih;
 - o usposabljanje mentorjev v podjetjih;

- svetovanje in druga podpora izvajalcem programov in dejavnosti: študijski krožki, središča za samostojno učenje, borze znanja, svetovanje in vrednotenje v izobraževanju odraslih, teden vseživljenjskega učenja, drugo;
- izvajanje e-podpore:
 - o IKT-podpora pri usposabljanju in izpopolnjevanju strokovnih delavcev,
 - o IKT-podpora procesom samoevalvacije v izobraževalnih organizacijah
 - o vzdrževanje e-kotička o aktualnih informacijah o e-učenju;
- izvajanje promocijske dejavnosti:
 - o po različnih medijih v domačih in mednarodnih krogih,
 - o ozaveščanje javnosti o pomenu in pojavnih oblikah vseživljenjskega učenja v Tednu vseživljenjskega učenja in na Paradah učenja;
 - o promocija poklicnega in strokovnega izobraževanja;
 - o izvajanje promocijskih in animacijskih dejavnosti za vključevanje v izobraževanje za pridobitev srednješolske izobrazbe, s poudarkom starejših od 45 let, nižje izobraženih in manj usposobljenih.
- opravljanje informacijske dejavnosti:
 - o spremljanje doseganja evropskih in nacionalnih kazalnikov o napredku sistema izobraževanja,
 - o zagotavljanje aktualnih podatkov ter obveščanje javnosti o dejavnostih in dosežkih,
 - o opravljanje knjižnično-dokumentacijske dejavnosti;
- izvajanje dejavnosti informiranja in svetovanja po modelu »Informativno svetovalna dejavnost v izobraževanju odraslih« (v nadaljevanju: dejavnost ISIO) pred vključitvijo, med in po končanem izobraževanju oziroma usposabljanju, ki vključuje tudi postopke ugotavljanja in vrednotenja neformalno pridobljenega znanja, s poudarkom na zaposlenih, ki potrebujejo dodatna usposabljanja, kvalifikacije ali prekvalifikacije zaradi potreb na trgu dela in delovnem mestu;
- sodelovanje v mednarodnih projektih: Izobraževanje in usposabljanje migrantov in beguncev (RESHAPE), Uresničevanje Evropskega programa za učenje odraslih 2015–2017 v Sloveniji, Svetovanje za odrasle v izobraževanju – GOAL, EPALE – e-platforma za izobraževanje odraslih v Evropi; Orodje za razvoj, izvajanje in spremljanje strategij izobraževanja odraslih (DIMA), Sodelovanje za inovativni pristop k usposabljanju za trajnostno upravljanje z gozdom (CSFM); Spretnosti odraslih za Evropo (Life Skills for Europe);
- medresorsko povezovanje in sodelovanje s socialnimi partnerji.

MDDSZ:

- proučitev motivacije in ovir pri usposabljanju za potrebe trga dela;
- ovrednotenje učinkovitosti projektov pri delodajalcih na podlagi programa vseživljenjska karierna orientacija za delodajalce in zaposlene 2012–2013;
- razvijanje strokovnih nalog glede razvoja sistema NPK, ki ni neposredno povezan z izobraževanjem odraslih, vzpostavlja pa sistemski okvir za priznavanje znanja, spretnosti in kompetenc za potrebe trga dela, ne glede na to, kako so bili pridobljeni;

Andragoški center Republike Slovenije
Slovenian Institute for Adult Education

- razvoj in izvajanje programov usposabljanja za vse akterje, vključene v razvoj in izvajanje sistema NPK, svetovalce, člane komisij in izvajalce NPK.

MK:

- razvoj programov študijskega centra Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti (v nadaljnjem besedilu: JSKD) z izobraževanjem za izobraževalce (mentorje) odraslih v kulturnih dejavnostih po Sloveniji;
- izvajanje promocijske dejavnosti in ponudbe: ozaveščanje javnosti o pomenu kulturne dediščine (dnevi kulturne dediščine);
- usposabljanje za krepitev zaposljivosti in s tem socialne vključenosti pripadnikov ranljivih družbenih skupin na področju kulture.

Priloga 2:

Nekatere vsebine ali področja znanja, ki jih je mogoče uveljavljati z ozaveščanjem za izobraževanje odraslih in vseživljenjsko učenje:

- **Visoko šolstvo, znanost in tehnologija:** razvoj in pridobivanje znanja in znanstvenih spoznanj; gibanje »znanost mladini«, pospeševanje razvoja informacijske družbe (demonstracija programov), promocija informacijske pismenosti in podobno.
- **Delo, družina, socialne zadeve, enake možnosti:** znanje za večjo socialno vključenost družbeno marginalnih in socialno ogroženih delov prebivalstva; razvijanje socialnih veščin in komunikacije; pridobivanje znanja na mladinskih taborih; spodbujanje učnih/spoznavnih dejavnosti prostega časa; opogumljanje za prekvalifikacije in dokvalifikacije; usposabljanje brezposelnih; promocija učenja/izobraževanja v skupinah oseb s posebnimi potrebami; medgeneracijsko učenje; učenje za kakovostno starševstvo ali nadomestno starševstvo, učenje/izobraževanje za osebni razvoj.
- **Gospodarstvo:** promocija znanj in delavnice za uspešno podjetništvo, vzgoja k inovativnosti in samostojnemu, kritičnemu mišljenju, krožki za kakovost in inovacije pri delu/proizvodnji; razvoj podjetij v »učeče se organizacije«; promocija znanj za varstvo pri delu; ekonomika poslovanja; spodbujanje vlaganja v znanje najmanj izobraženih v podjetjih, ustanovah in podobno.
- **Kmetijstvo, gozdarstvo in prehrana:** razvoj in revitalizacija podeželja; pospeševanje sodobnega, okolju prijaznega kmetovanja; promocija znanj za uspešen kmečki turizem in kulturo podeželja; varovanje gozdov; varovanje voda; trajnostni razvoj podeželja; planinstvo in pohodništvo; stara ljudska znanja (oglarstvo, rezbarstvo, stara kmečka opravila, zeliščarstvo, gobarstvo, čebelarstvo, druge stare obrti).
- **Promet:** vzgoja za višjo prometno kulturo in varnost v prometu; okolju prijazne oblike potovanja; spoznavanje selitvenih poti divjadi (spoštovanje habitatov in prehodov na območju avtocest in železnic).
- **Okolje in prostor:** spoznavanje vidikov varovanja okolja; odkrivanje narave kot učiteljice; ločevanje, shranjevanje in predelava odpadkov; spoznavanje koristnih odpadkov; okolju prijazni viri energije; varčevanje energije; spoznavanje in ohranjanje naravnih znamenitosti Slovenije in podobno.
- **Zdravje:** seznanjanje z zdravim načinom življenja; spoznavanje povezanosti zdravja človeka z zdravjem družbe in zdravjem bivalnega ter širšega naravnega okolja; spoznavanje možnosti samozdravljenja; samopomoč iz naravne lekarne; samozaščita; preizkušanje načela »zdrav duh v zdravem telesu«; seznanjanje prebivalstva z možnostjo in okoliščinami za darovanje krvnih celic ali organov za transplantacijo; vzgoja za krvodajalstvo; preventivna nega zob; zdrava prehrana in preprečevanje sodobnih bolezni (rak, bolezni srca in ožilja, presnovne bolezni); samopomoč pri posameznih boleznih.
- **Finance:** davčna politika; pokojninska reforma; delničarstvo, naložbe, smotrne oblike varčevanja.
- **Kultura:** knjižnice kot viri znanja; promocija formalnih in neformalnih središč vseživljenjskega učenja (knjižnice, središča za samostojno učenje, borze znanja,

kulturna društva, glasbene in plesne šole, gledališča, knjižarne ...); promocija branja in pismenosti v študijskih in predvsem bralnih krožkih; spoznavanje in varovanje kulturne dediščine; kulturne in etnološke značilnosti Slovenije; raba slovenskega jezika, promocija interkulturalnosti in spoštovanja drugačnosti (kultura dialoga: drugačnost kot obogatitev skupnosti in posameznika).

- **Izobraževanje:** šola kot središče življenja v kraju; spodbujanje metod samostojnega učenja; uporaba sodobne učne tehnologije; učenje z računalnikom; promocija vseživljenjskega učenja od vrtca dalje (občutljivost za nova znanja, menjava znanj in veščin; spoštovanje neformalno pridobljenih znanj, veščin in spretnosti – še posebej pri manj uspešnih učencih –, dvigovanje samopodobe in s tem uspešnosti učencev; spodbujanje medgeneracijskega in družinskega učenja; promocija izobraževanja odraslih, formalnega in neformalnega, bodisi za poklic bodisi za kakovostnejše življenje v družbi, za samorazvoj in za kakovostno preživljanje prostega časa (tudi v tretjem življenjskem obdobju) in podobno.
- **Pravosodje:** spoznavanje etičnih in socialnih vrednot ter človekovih pravic; spoznavanje demokratičnih načel in ravnanj v družbi.
- **Notranje zadeve:** spoznavanje načel nedotakljivosti osebe, varnosti in pravil ravnanja (v prometu, v midsosedskih odnosih, v poklicu, pri obveščanju o nesrečah, motnjah javnega reda in miru, kriminalnih dejanjih ...); samozaščitno ravnanje občanov in preprečevanje kriminalitete; vključevanje mladih v izobraževalne in preventivne programe ter programe za spodbujanje kreativnosti in tako posledično preprečevanje prestopništva mladostnikov.
- **Obramba:** varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami; spoznavanja načel teritorialne obrambe; vzgoja za mirno sožitje med narodi, državami, kulturami ter vzgoja za spoštovanje in ohranjanje lastne kulture, države, naroda.
- **Zunanje zadeve:** promocija demokratičnih načel in vzgoja za odgovornost do širše skupnosti, tudi evropske in svetovne; spoznavanje načel in ciljev zunanje politike države Slovenije; spoznavanje varnostne politike EU in OVSE; spoznavanje delovanja varnostnega sveta OZN; seznanjanje z odnosi med velesilami; dejavniki vojne in miru v svetu; dinamika odnosov med zgodovinsko obremenjenimi sosednjimi državami, med veliki in majhni narodi (vprašanje narodnih manjšin), med razvitimi in nerazvitimi (Severom in Jugom), med velesilami in vazali, možnosti miroljubnega sožitja med različnimi civilizacijami (pomen spoznavanja pozitivnih vidikov muslimanskega kulturnega kroga, afriških in azijskih kultur ...).
- **Javna uprava:** vseživljenjsko učenje kadrov v javni upravi; pomen kakovostne rabe slovenskega jezika v državni upravi; dostopnost informacij javnega pomena in podobno.
- **Lokalna samouprava in regionalna politika:** delovanje in financiranje lokalnih skupnosti (s poudarkom na področju izobraževanja, vseživljenjskega učenja, kulture); financiranje programov in spodbujanje znanj za skladen regionalni razvoj; spoznavanje pomena izobraževanja in dostopnosti oblik vseživljenjskega učenja za kakovostno življenje regij (upoštevanje izobrazbenega in razvojnega primanjkljaja v posamezni regiji, pospeševanje trajnostnih oblik razvoja, promocija in financiranje programov za ohranjanje delovnih mest in ohranjanje mladih v matičnih regijah).

Andragoški center Republike Slovenije
Slovenian Institute for Adult Education

- **Razvoj:** izvajanje Strategije razvoja Slovenije ter ustreznih gospodarskih in socialnih reform za povečanje blaginje v Sloveniji; promocija nacionalne strategije vseživljenjskega učenja.

